

Oponentský posudek diplomové práce

Autor: Bc. Tereza Klimešová

Studium: F1076

Studijní program: N6101 Filozofie

Studijní obor: Filozofie

Vedoucí práce: prof. Jaroslav Peregrin, Dsc.

Oponent práce: mgr. Hynek Janoušek, Ph.D.

Název diplomové práce: Vztah jazyka a myšlení z hlediska analytické a kontinentální filosofie

Obsahová stránka práce: Byť název práce slibuje poskytnout nějakou analýzu vztahu myšlení a jazyka u vybrané postavy či postav kontinentální a analytické filosofie (kontinentální filosofii rozumí autorka fenomenologii), předkládá práce spíše krátké medailonky řady postav s obecnou charakteristikou pojmů, které s nimi bývají spojovány. Místy práce připomíná přepsané podrobné výpisky ke kurzům úvodu do analytické filosofie mysli a jazyka v druhé pol. 20. století doplněné o stručnou charakteristiku Husserla a jeho pojmů a jednostránkovou charakteristiku Heideggera, kterou lze načerpat v jakémkoliv běžném úvodu do fenomenologie. Stručných výtahů je v práci velkém množství a pokrývají řadu témat. Jaký je však podle autorky vztah myšlení a jazyka u Husserla či Heideggera nikde k nalezení není (byť k tématu existuje již celkem bohatá literatura – u nás např. kniha Ondřeje Berana, *Náš jazyk, můj svět*). Autorka pracuje víceméně pouze se sekundární literaturou, jen na několika místech uvádí citace z vlastních děl filosofů, o nichž mluví, takže nelze zjistit, jestli něco od těchto autorů také četla. Pokud se objeví nějaký pokus o srovnání fenomenologie a analytické filozofie, jde v drtivé většině o citaci ze sborníku SOUSEDÍK, Prokop, Martin ŠIMSÁ a Martin NITSCHÉ. *Schizma filosofie 20. století*.

Jistou výjimku lze nalézt v pasážích týkajících se názorů Donalda Davidsona a navazujících problematik, které jsou obsahově bohatší. Autorka se také pokouší o analýzu vztahu Husserlovy a Fregovy filosofie matematiky a anti-psychologismu v úvodních pasážích práce. Výsledek však pouze opakuje obecná tvrzení, že Husserl propadl ve *Filosofii aritmetiky* psychologismu, z kterého ho vyléčila Fregova recenze.

Vzhledem k tomu, že východiskem práce je tvrzení, že fenomenologie se zabývá vědomím, zatímco analytická filosofie provedla obrat k jazyku a odmítla metafyziku, a toto východisko není podrobeno žádné kritice a vzhledem k tomu, že text prostě nekriticky přejímá závěry sekundární literatury, což je na diplomovou práci poněkud málo, navrhuji, navzdory značnému rozsahu referovaných témat, práci k obhajobě s hodnocením **dobře**.

Formální stránka práce: V práci jsem nezaznamenal žádné rušivé gramatické chyby a z formálního hlediska je zcela v pořádku.

Otázky:

1.) Píšete, že „*Frege, Russell, ale ani Carnap, Wittgenstein a členové*

Vídeňského kruhu se otázkou mysli nikterak nezabývali.“ Nemohla byste v několika větách vysvětlit, jak je možné, že Russell napsal slavnou knihu věnující se analýze vědomí Russell, B., *Analysis of Mind*, Allen, London, 1921?

2.) V závěru podáváte své celkové stanovisko k fenomenologii a souhlasně citujete z knihy Nikolaje, Demjančuka, že „*fenomenolog svou pozornost na studium mentálních aktivit subjektu a na to, co tato aktivita vnáší do obsahu našich poznatků.*“ (s.85). Jakým způsobem se stavíte k Heideggerově kritice pojmu vědomého subjektu a k jeho kritice Husserlovy teorie vědomí v známých analýzách *Bytí a času*? Zaměřuje Heidegger svou pozornost na studium mentálních aktivit subjektu?

3.) V textu mluvíte několikrát o „jakémsi jazyku pidzi“ (s.72), předpokládám, že jde o tzv. „Pidgin“ formu jazyka. Můžete lépe popsat, o co jde a v jakém smyslu může být tento fenomén relevantní pro kritiku tradičních, internalistických pojetí jazyka?

4. Píšete „V obecné rovině bychom těžko hledali přínos debaty vedené napříč těmito směry [tj. fenomenologií a analyt. fil.]. Ukázalo se však, že rozbor konkrétních děl či autorů přináší kýžené výsledky. Výsadní postavení zde zaujímá Kantova filozofie. Rozchod Cassirera s Heideggerem, který sehrál významnou roli v oddělení anglosaské a kontinentální filozofie, je toho zdárným příkladem.“ (s.85). Nepochopil jsem, v jakém smyslu byl rozchod Cassirera a Heideggera relevantní pro oddělení anglosaské a analytické filosofie. Mohla byste to trochu osvětlit?